

בעניני יחוד - שיעור 785

I. יחוד דאורייתא או דרבנן - עיין בקידושין (פ:) רמז ליחוד מן התורה מנין שנאמר כי יסיתך אחיך בן אמך (זכריס י"ג - ז) לומר לך בן מתייחד עם אמו ואסור להתייחד עם כל עריות שבתורה ולרוב הפוסקים הוא איסור תורה ממש (רש"י שנת י"ג - תוס' ד"ה מה) והיינו באיש אחד עם אשה אחת ובאיש אחד עם ב' נשים או להיפך אסור רק מדרבנן (קובץ הלכות יחוד זף 3) אמנם הרמב"ם (ה"ב כ"ג - 3) סבר דייחוד דעריות מפי קבלה שנראה שהוא דרבנן וכ"כ הגר"א (ה"ע כ"ג - ד) ועיין בבית שמואל (כ"ג - ה)

II. ההיתרים באיסור יחוד

א) פתח פתוח לרה"ר א) בעלה בעיר ב) אשתו משמרתו ג) אשה אחת עם שני אנשים ביום ד) איש אחד עם שלשה נשים ו) אנשים הרבה עם נשים הרבה ז) שמירת תינוק או תינוקת ח) שומר הנכנס ויוצא ט) שמירה מאחד המותר להתייחד עמה י) אומן לא מרע אומנתו

III. כל ההיתרים תלויים במצבים אחרים דהיינו אם א) לבו גס בה ב) עסקו עם הנשים ג) פרוצים ד) נכרים ה) בלילה ו) בדרך ועיין בספר דבר הלכה שמפרש הענין

IV. פסקי רב משה בענין יחוד (ה"ע ד - ס"ד - ס"ה)

א) אשה שצריכה ללכת לבדיקה אצל רופא בחדר סגור מותר משום א) דהרופא טרוד במלאכתו ב) מפני אלו שמחכים ג) משרתת באפיס ד) שנופל שם רע עליו ואם חסר היתרים אלו מוכרחת לקחת עמה אחד מבניה או בעלה (ס"ה - ה)

ב) נסיעה עם אשה בקאר לכתחלה ודאי אין להתיר דהא אפשר להסב מן דרך הגדולה לדרך קטנה אף ביום אך בשעת הדחק שיאמרו עליו שהוא אכזרי יש להתיר דאין חוששין מדינא לשמא יטה מן הדרך בכשרין (ה"ה ג) ועיין בבית שמואל (ט)

ג) פתח לרה"ר כשהדלת נעולה - ליכא איסור יחוד כשהוא בזמן שבאין סתם אינשי לבית אף כשלא הודיעו קודם דמרתתי שמא ינקוף מי שהוא על הדלת אבל בזמן שאין דרך אינשי לכא או במקום שלא שכיחי אינשי לכא איכא איסור יחוד ופתח פתוחה בלילה בזמן שלא יבואו אנשים לא מהני לסלק איסור יחוד (ה"ה ד) ויש חולקין

ד) יחוד בזקן וחלש שנתבטלו כל כחותיו ולא שייך לבא לידי קישוי היה שייך להתיר אם היה זה ברור ע"פ הרופאים אבל זקן או חלש שאינו עומד במצב זו יש להתיר רק ליחד אם פנויה טהורה שאיסורה רק מדרבנן (ה"ה י)

ה) יחוד עם אחותו כשדר עמה בבית - האיסור עם אחותו הוא רק לדור תמיד ביחוד אבל לפרקים להיות ביחוד מותר אף כשדרין יחד ורגילין טובא ולא שייך ליתן ע"ז דבר קבוע לכל אלא כפי הכרת כל אחד את בניו ובנותיו (ה"ה ח) ואחות אמו דינה כאחותו דארעי מותר ובקבוע אסור (אג"מ ס"ד - ה) ויש חולקין

ו) בן אחד ובת אחת וההורים הלכו לבקר בארץ ישראל צריך שישגיח שילינו שם עוד קרובים (ס"ז - ג) וקביעות נקרא מה שיהא זמן רב יותר מהרגילות לסתם אורח ובאופן זה אסור להיות שם אף ליל אחת

ז) יחוד עם יתום או יתומה או בת אשתו אין איסור משום דיירא מאשתו שבחזרתה תחקור ותדרוש לבתה ולהיתומה ויגלו לה מה נעשה שלכן מאלו שהמצאין בבית תדיר עמו אין לאסור וכן להיפוך אם היא נשארה עם היתום אבל אם אשתו מתה צריכין לזיזר שלא להתייחד עם אלו ואין סומכין על סברא דלא ירצה לקלקלה מצד שרוצה בטובתה (אג"מ ס"ז - 3)

ח) יחוד בפחות משיעור טומאה - אין איסור והשיעור הוא לצלות ביצה ולגומעה (פ"ט ד) אך צריך נוסף כשיעור לשכב ולפשוט מהבגדים וגם להלביש כמתחלה וצריך עוד זמן כדי לרצותה שהוא ודאי יותר מכל נסיעה ארוכה דאיכא במעלית (עלעוויטאר) דמשך כ"ה קומות וזה באיש עם אשה ועם שתי נשים ודאי אין לאסור שיחושו שלא יוכל לבעל לשתייהן בזמן קצר ומירתתי מהשניה שלא יספיק לבעול אותה (ה"ה ט"ז וכ"ג) ויש מחלוקת בין האמרי אש והמהרי"ל דיסקין אם יש איסור יחוד בחצי שיעור

ט) ההיתר של בעלה בעיר - בעירות גדולות כינוא יארק שהולכין לעבודה על זמן

שעות הרבה שאינו יכול לחזור לביתו איכא איסור יחוד אמנם אם הוא ברשות עצמו אף שאינו רגיל לבא הביתה אין לאסור מאחר דיכול לבא וההיתר דוקא אם הוא יודע המקום שהיא שם (אות כ"ה)

(י) **לבו גס בה ויש פתח פתוח לרה"ר** - דעת תוס' (שנת י"ג:) וטור ושו"ע וט"ז (ח) להתירא והאוסרים הם הרבינו ירוחם וחלקת מחוקק (י"ג) ובית שמואל (י"ג) ונודע ביהודה (ז - י"ח) וכ"כ האג"מ (אות ט) כהאוסרים

(יא) **מותר ללמד תינוקות כשאשתו אינה בעיר** שכן כתב הגרעק"א והפתחי תשובות ודלא כהחלקת מחוקק (כ"ה) דהא לא אפשר לבטל התינוקות מלמודם (אות י"ג)

(יב) **אשה שבעלה בעיר מותרת ללמד תינוקות** כ"כ החלקת מחוקק (כ"ה) והבית שמואל (כ"ז) וכ"כ האג"מ (אות י"ח) ודלא כהט"ז (י"ז רמ"ה - ז) והרמב"ם (ז - ז) דנעשה לבו גס בה ולא מהני בעלה בעיר

(יג) **להיות שומרת טף על נער בן ט'** יש בו איסור יחוד אמנם אם יש שם עוד נער ביום אין איסור ובלילה צריך ב' שומרים כמו שכתב הרמ"א (כ"ז - ה) ומותר אפילו אם כולם ישינים משום דמירתתי לזנות שמא יתעורר אחד ואם אין שם שומרים יש לסמוך על אחד משכניו לנכנס וליוצא שמועיל להסיר איסור יחוד (דבר הלכה נתוספות חזקות ג - ג)

(יד) **לכן אולי יש להתיר איש וחמותו** לישן בלילה דרך ארעי אם יש שם קטנים בבית שיכולים לגלות ואפילו הם ישינים משום דמירתתי לזנות שמא יתעורר אחד מהם

(טו) **אשה שצריכה ליסע בלילה בטאקסי להמקוה** ואין מי שיהיה עמה אין לאסור כיון שהוא עסוק במלאכתו וגם יש לו חזקת לא מרע לאומנתו (אג"מ י"ז ז - פ"ז) ועיין בשערים מצויינים בהלכה (ק"ז - ז) שמשמע שהוא סבר דבלילה יש להחמיר (והיום יאהרציט שלו) וכן משמע במעשה בכתו של הנציבות

V. עוד פסקים מהאגרות משה (ה"ט ז - ס"ד - ס"ה)

(א) **דעת רב משה** דאיסור יחוד הוא מן התורה (ה"ט ח - ס"ה)

(ב) **אסור לדור בבית אחד** עם אשה שנועלת את דלת חדרה שאין האיש יכול לפתחה דאיסור יחוד אינה על ביאה באונס אלא על ביאה ברצון מ"מ לא אסר לאשה לדור בבתים הגדולים לבדה לשמא תפתח ביתה למי שירצה לבא לזנות עמה דאין יכולים לגזור על חשש כזה (ס"ה - י"ט)

(ג) **יחוד עם קרובות** המותרות לייחד ואשה אחרת כגון אמו בתו ואחתו מותר שהאשה לא תתרצה לזנות ועוד הוא רוצה שיחזיקוהו לשומר תורה ומצות והנפקא מינה בנכרית דאין לה בושה כלל (אות ח)

(ד) **נשים הרבה עם אנשים הרבה** אין איסור יחוד (ש"ע כ"ז - ו) ושיעור הרבה הוא שלשה אנשים ושלש נשים (אות ט"ו) בשם ח"מ וב"ש וכהרמב"ם והטור ולא כרש"י והב"י והב"ח

(ה) **פרוצים** נקרא מי שאינם בטוחים שיעמדו נגד כפיית היצר אף שהם כשרים שמעולם לא עברו על שום איסור (אות י"ז) וע"ע ברמ"א (כ"ז - ה)

(ו) **איש אחד בג' נשים** מותר אבל בעסקו עמהן אסור והטעם לדבר משום דאין יכול לבעול יותר מב' נשים אבל אם עסקו עמהן מי שאין בועלה פעם זו תרצה לשהות לפעם אחרת (אות י"ז)

VI. הערות

(א) **בתו עם חברתה** המייחד באביה בתו משמרתו ומסתברא אפילו בלילה (אג"מ אות ח)

(ב) **מתייחד איש עם אשה ותינוקת** שיודעת טעם ביאה ואין מוסרת עצמה לביאה (קידושין פ"ה:) ש"מגלה סוד"ה החת"ס סבר הגיל חמש שנים וי"א מגיל ז' (אג"מ) וי"א משש שנים וי"א משלש והכל תלוי בהתינוקת ולענין עד כמה גיל שנים ראוי קטן להיות שומר י"א עד ט' שנים וי"א עד י"ב והכל תלוי בהקטנים וספק דאורייתא לחומרא ודרכנן לקולא

(ג) **האב בכלתו שייך יחוד** ורק בבתו ממש מותר ולא בקרובות שע"י קידושין וה"ה איש בחמותו ואם בעלה בעיר אין איסור בחמותו וגם עם כלתו (אג"מ ה"ט ז - ס"ג) הדין כן ולכאורה אפילו אם שונאם אין להתיר ושונאם מועיל רק להיות שומרת

נבס' לעילוי נשמות אבי אורי ר' אליעזר ליפא ב"ר יעקב ארזב' ע"ה אלא אורח' האשה חל' ב"ר גרשון מונק הענין הכפן ע"ה
ועילוי נשמות אבי אורי ר' א'סר ז'אב ב"ר אליעזר ליפא ע"ה
Previous shiurim are available at: www.SeeTorah.com